

НОВА ЗОРЯ

4 WARSZAWA
Biblioteka Narodowa
Minist. Oświaty

ЧАСОПИС ДЛЯ ПОШИРЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ХРИСТІАНСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ

Виходить два рази тижнево: в четвер на 4 ст. під неділю на 8 ст. АДРЕСА: Нова Зоря Львів, ул. Кляновича ч. 8. II. пов. — Телефон 4—48. || Передплата в краю: 1/4-річно 6 зол., місячно 2 зол. За кордоном 1/4-річно 1 амер. долар. — Ціна числа 25 сот. — Конто П. Щ.: Краків 405.867.

Зміна в команді поліції у Львові

Командант державної поліції на місто Львів підінспектор Новодворський перенесений з днем 15 с. м. до Білостоку. На його місце прийде командант держ. поліції з Вільна.

Мимо тої зміни арешти молодих хлопців і дівчат у Львові тривають далі. Між увязненими є й діти, зовсім непричасні до ніяких демонстрацій.

Льокалі в містах подорожують

Міністр скарбу виготовив проєкт підвишки від льокалів у містах на 50 процент через піднесення обов'язуючої 8-процентової скалі на 12 прц. Досі стопа податку від льокалів виносила в з а г а л і

12 прц., з чого 4 прц. забирали міста, 2 прц. кватерунковий фонд війська, а 6 прц. державний фонд розбудови.

З тим, розуміється, піднесеться й загальна дорожня життя.

Гувер президентом Америки

Кандидат республ. партії Гувер побіди великою більшістю демократа катол. Сміта. Боротьбу рішили протестантські секти. Цікаво, що в найбільшій місті Америки, в Нью-Йорку більшість осягнув Сміт.

Побіда Гувера означає продовження політики Куліджа, то значить: Америка уникати-ме союзів з іншими державами, не подарув довгів Європі і не внесе заборони уживання алкоголю.

Фінансова бльокада сов. Росії

Навіть Німці прилучилися до бльокади.

„Известия“ з перестрахом приносять інформації, які мають походити від фірми Мендельсона й повідомляють, що три німецькі банки рішили приступити до міжнародного комітету вірителів Росії, котрий утворився в Лондоні. Сталося це під напором заграниці та клієнтів тих банків. „Известия“ особливо роздратовані тим, що той к мітет має брати участь в усіх фінансових перегах

ворах советів з іншими державами. Із за приступлення німецьких банків до тої спідки, завязаної Англією, котра тим осягнула свою від літ пропаговану ціль фінансової бльокади сов. Росії, — закидає сов. преса Німеччині зломання договору берлінського з 1926 р. і рапальського, якими Німеччина зобов'язалася не брати участі в ніякій акції проти СССР.

Голодові розрухи в Ленінграді

В Ленінграді боротьба між пішними й кінними відділами міліції та товпами жінок, котрі довго стоять перед складами ложиви. Жінки кидали тамінням на мі-

ліціонерів. Є ранені. Ленінградський гарнізон буде скріплений на 2 полки піхоти і 1 полк кавалерії на весь час торжест 11-ліття революції.

Французські радикали проти Церкви

Причини міністерської крізи

Уряд т. зв. „національного об'єднання“ Поенкаре на чолі, котрий продержався з невеличкими змінами 26 місяців, подався до димісії в наслідок затяжного конфлікту з радикально-соціалістичною партією. Безпосередню притокою був урядовий проєкт привернення деяким монашам згромажен-

ням громадянських прав та уможливлення їм релігійно-культурної праці в місійних краях. Конгрес рад.-соц. партії в Анже рішив на це відкликати з уряду своїх 4 міністрів. Тоді Поенкаре уголосив димісію цілого міністерства та утворив новий уряд.

Найбільша особливість нашого краю

Вже настушило відкриття входу до великанських сталактитових печер у Кривчу Горішнім, коло Івана Пустого. Ті печери мають около 14 км. довжини і складаються з маси коридорів та переходів, що творять великі підземні лабіринти, з дивними філярами і прозачними плитами, зовсім подібними до скла.

Є припущення, що ті печери були замешкані вже перед десятками тисяч літ і що в них знайдуться цінні сліди передісторичних культур.

Се безперечно найбільша особливість не тільки нашої Галичини, але може й усеї Європи.

Вибух Етна на Сицилії

Найбільший в Європі чинний вулкан, Етна на Сицилії вибухнув сими днями незвичайно сильно. Струя лави нищить все по морозі й пливе в напрямі Йонського моря. Понад 12.000 людей евакуовано. Кілька осіб згинуло. Паніка росте. Військо копає канал, щоб улекшити відплив лави в море.

Св. Отець вислав на руки місцевого єпископа 25000 лір для потерпілих.

Етна відома як діяльний вулкан від найдавійших часів. В історичну добу занотовано коло 80 вибухів. Останній в 1899 р. Найстрашній був вибух в 1669 р. котрий тривав три і пів міс. Тоді згинуло 100.000 мешканців.

РЕФЛЕКСІЇ

про польський і український авто-садизм.

Der Staat muss untergehen, früh,
oder spät, wo Mehrheit siegt
und Unvernunft entscheidet.
(Schiller).

Висловлюючи деякі „Думки на часі“ (див. ч. 83), ми не мали жадних ілюзій. Не дурили себе надією, щоб не то загал нашого громадянства присвоїв собі те, що там було сказане з приводу надходячих 10-их роковин, а й щоб наші товариші по перу з інших партій відгукнулися на сю тему. Та при всім тим дійсність — перейшла всі наші песимістичні побоювання.

Перший факт, що його треба ствердити, то той, що місцеві переможці зперед десяти років не могли й сим разом дарувати собі нагоди, зайвий раз колоти й колоти переможеного, дарма, що загальне національне свято в десяти роковини державного воскресіння давало прекрасну нагоду — показатися політичними джентельменами супроти давного противника, а тепер ...ніби любого співгромадянина. Так воно не сталося, лише від тижнів і місяців чулося гудіння: *vae victis!* Се дало основний мотив у перкольні музиці львівських подій 1-го с. м. Здається, що верховні державні керманічі не будуть сим разом вдячні львівським супер-патріотам за міжнародну медвежу прислугу.

Ми, розуміється, далеко від того, щоби вступати в ряди тих Українців, котрі від 1914 р. „поучають“ всі держави Європи, Америки й Азії, що „лежить в їх інтересі“. Але просто годі не дивуватися, коли дивитися на те, як місцеві польські націоналісти в автосади-стичнім засліпленню — самі знущаються над своєю молодою державністю — і то в сам час ювілею її десятиліття. Нпр. Чехи до 10 літ довели своєю розумною політикою до того, що в їх правительстві могли засісти Німці, з котрими в Чехії відбувалася тисячу літ триваюча, безпощадна боротьба. А Поляки не тільки не встигли довести до чогось подібного, але ще в таку пору за одну фляшку атраменту, вилиту Бог знає ким, за оден кепський та кепсько (і також Бог знає ким) підложений набій самі зробили спектакль на весь світ... Се раз „політика!“

А наробивши знишень і дивовижі, ще й самі призналися до того перед світом, як до якогось геройства. І на яку тисячку польських політичних редакторів, знайшовся оден-одинокий, котрий мав на те потрібний розум і відвагу, щоб — хоч делікатно — осудити вуличні по-

ТАРАС ШЕВЧЕНКО

великий фільм в 12 частях

висвітлює кіно „Народнього Дому“

260 в Перемишлі від 16. ц. м. 1—2

грома польських пайдократів і тим самим балканізування та соціалізування сеї нещасної землі. Оден чоловік, котрий відмовив глупоті права рішати!...

Друге розчарування, яке приходиться записати в літопис нашого національного життя, то факт, що українське громадянство за десять літ ані на крок не вишло з того психічного стану, в який попало було в перших хвилях своєї невдачі: з протестаційного крику — за всяку ціну, і нічого більше окрім сього крику! Піетизм, правдивий, із серця плывучий, піетизм для безсмертних жертв невдач змагань, пішов в кут перед висловом до сади до щастивішого переможця. Критичний дослід причин нашої невдачі й науки з нього на будуще — се ідея, яка у одних викликає здивування, у інших лють: ми не хочемо нічого знати, ми не хочемо нічого учитися, ми хочемо лише всьому світу „показати“, які ми духом... убогі!

До чого взагалі служити мають свята в роді того, що нас ждало 1-го падоліста? Окрім піетизму для поляглих і науки для грядущих, хіба чейже не до образи духів поляглих противників, які та ко ж за ідею, а не за гроші віддали своє життя! Духи наших героїв мусять се відчуті тільки як свою власну зневагу...

А вже найменше цілю святкування пам'яті національних невдач може бути спрвадженням на себе нового, хочби матеріально меншого та морально може важшого погрому. Давати власному громадянству шораз нові практичні лекції безсилності і правдивості старої мудрості, *vanae sine viribus irae* — се хіба не національна політика, а самобичування, автосадизм!

Великі політичні партії та органи преси виявили при тім наглядно, що вони цілком не панують над громадянством. Ініціатива перейшла до рук якихось невідповідальних сил, у значній частині таємних і загадкових, а на долю старих, явних і відповідальних пошпилюється тільки... заплата рахунку. Сей рахунок, як на наш „богачта“, дуже люксовий. Наше національне господарство, наша національна культура, шкільництво, література, наука, преса і т. ин. гонять останками і нидіють, а ни з жестом заводових шулерів платимо мільйони провокаторами або найвими молодиками запропантовані рахунки...

Невже ми ніколи не перестанемо самі собі бути найбільшими ворогами? Невже до того великого унуту життєвих сил зперед десяти літ, мимо ледве помітного живітання національного організму, ми самі мусимо собі підрізувати власні жили? Ах, правда! Миж таке завжди робили, від самих починів нашої історії; ми остаємо лише самим собі вірні, все і всюди!

В чому корінь лиха? В тому, що ми не виховані до самодисципліни. Ми як діти або примітивні народи піддаємося кожній емоції внутрішній, кожній сугестії зверхній. Панування над своїми нервами, керування своїми почуваннями, підпорядкування своїх рухів виключно актам доцільної волі — все те незнає у нас. Невже нема для нас ратунку — від самих нас? Очевидно, що бувби, лише *nescesse est homines simul viventes ab aliquo diligenter regi* (св. Тома Акв.). Тимчасом у нас панує внутрішня анархія. Поборення її — отсе найперше чоловіє й одночасно найтяжше завдання. Хто його виконає?

На одяги осінні і зимові, на плащі, рагяни і верхи футер наймодніші матерії

ВОВНЯНИ

англійські і бельєські першорядної якості, як камгарни, дубле, англійські шевіоти і т. д.

всіякі підшивки й додатки поручає деталічно по фабричних цінах відомий з дешевости христ. магазин

ГУРТІВНА ТЕКСТИЛЬНА

45 ЛЬВІВ РИНОК 45

329 Догідні умови сплати. 12—20

„Самовиховання — се вироблення в твоїй душі того ідеального образу, який Бог подумав про тебе. Кожний може тільки сам здобути собі таке самовиховання і ніхто шийший за нього не годен зробити того“.

„Правда про Холмщину“

З приводу полемічної статті п. В. Островського в 225 ч. „Діла“.

(Відповідь з кругів гр.-кат. Духовенства).
ЗМІСТ: Пан Островський *колись а тепер. — Sine ira et odio, sed cum studio. — Націоналістичне становище п. О-о як жерело його мильних поглядів. — Відношення Победотосцева до Унії. — Як дуже Холмщани цинили наш обряд. — Чому ж його покинули і хто се спричинив? — Що писав „Рускій Сіон“ в 1875. р.? — Чи унія впровадила в православ'є російську й польську мову? — Про велику а мало відому національно-культурну працю Василяна в Почаєві. — В чім п. Островський має рацію?*

(2) Д-р Чайківський твердить, що „латинізація Унії дійшла до годзінків, літаній і т. п.“ Не торкаю тут обрядового питання, чи пр. литанію або орган можна погодити з византизмом у церкві, але займусь иншим фактом. Признаю, що наряд в Холмщині присвоював собі деякі набожні практики від своїх польських сусідів. Ті практики зовсім не входили в церковні богослуження а становили приватні або позацерковними богослуженнями відчитувані додаткові молитви, звані литаніями чи рожанцями чи як там.

Вже це пояснення повинно вразити п Ч-о й О-о і їх однодумців, що такі додаткові приватні молитви не дотичали ні церковного богослуження, ні не псували релігійного піетизму народу до свого обряду. Хіба ігнорант у справах церкви може з сего кувати зброю проти Унії, будьто вона була створена для польщення населення.

Та ми маємо далеко основнішу причину глядіти спокійно на цей душевний об'яв нашого народу прикінці його релігійного мучеництва, як і на се чому церковні власті згаданий об'яв толерували. Це була остання проба ратування віри і душі перед інвазією рос. православ'я. Так єсть!

Послухаймо компетентного свідка, о. Петра Лободу, який в часоп. Рускій Сіон 1875 р. так пише:

„Пишу отсе як родимець з Підлісся, ознакомлений з ходом діл Епархії Холмської, на які я дивився власними очима...“

„Намір зглядом перепровадження Епархії Холмської на схизму обявило

рему. Тільки коло неї хочу збудувати школу для сиріт, кухню для убогих і дім для божевільних.

Божевільно міцна любов, якою розгоріло до неї серце молодого султана тоді, коли перший раз натяками згадувала йому про подібні замисли, — бухнула знов. Забув, з чого почалася та розмова і прилав устами до її уст. Боронилася як колись дівчиною, кажучи:

— „Ти забув з чого ми почали. Тепер уже скажу тобі правду: то я спонукала твою німу сторожу, виконати нині присуд, який мав щойно завтра упасти на Агмеда“...
 Опритомнів.

Совість судді несподівано сильно застукала до душі великого володаря. Але ще сильніше відчув скрегіт вишерболованого в собі криштала влади. Мимохіть кинув оком на дрібні реченята своєї жінки. Выглядали ніжно, як білі квіточки лілеї.

Прилав устами до її руки. А вона гладила його по обличчю. Не питав навіть, як вона спонукала його німу сторожу, передчасно виконати кару смерті. Бо щойно тепер стало йому ясно, чим його так цікавить та дивна жінка. Досі був він у своїй палаті й держави сильний як лев, але одинокий. Він нікого не боявся, а його боялися всі. В сій жінці відкрив людину, яка не боялася його, від якої міг кожної хвили сподіватися чогось несподіваного і він і все його оточення. Зовсім таксамо, як від нього самого.

Тим ставала рівною йому. Мав глибоке задоволення з того, що біля нього був ще хтось, кого таксамо бояться, як його. Мав пару — і не чувся вже самотним. Зрозумів, яким чином міг так спокійно дивитися на ту нечувану дивовижу, що її жінка викликала сьогодні в судейській салі: та дивовижа була йому дорога, неоцінима. Як лев-самотник, що довго блукав сам і нарешті знайшов собі самицю, простягнувся у весь рїст з задоволення.
 (Д. б.)

рос. правительство ще в 1840 р.. Не сміючи тоді виступити з пропозицією схизми, значно, що Холмська Епархія кріпко стоїть при своїй вірі, зажадали тільки (від еп. Шумборського), щоб він запровадив деякі зміни в богослуженню... Це викликало великий неспокій між народом і священством... Від того часу народ утвердився в переконанню, що всяка зміна в богослуженню, то вже замах зділанний на св. віру... уважаючи начеб ті зміни були вже першим кроком до схизми і навіть самою схизмою тай — не обманувся... З тог часу повстало на Холмщині движіння, що аби заховати свою віру, треба щораз більше віддалятися від спільности в обрядах з рос. православ'єм. З того то приводу, як також щоб видержати конкуренцію з латинниками й удержати парохіян при своїм обряді, зачато впроваджувати органи, а по містах дещекуди також і рожанець до костела і переставали ходити до церкви. Богослуження як Сл. Божя, Вечірня і Утрєня відправлялися засіди після церковного устави так, як тут в Галичині і ніхто, о скільки знаю, не уживав в них польських молитов, як тут декотрі ложно розсївають в звісний намір!“

Скільки то світла кидають ці ядерні слова о. Лободи зперед пів століття не тільки на холмську маргірольоцію, але і в ту мряку, яка появилася нині і над нашим горизонтом!

Але Унія, підхоплює пан Островський, ввела польську мову в церкві! — А хто, спитаємо, впровадила на цілій Україні російську мову в церкві і богослуження? Чи також Унія? А хто нині ввів польське урядування в православні уряди парохіальні? Чи також Унія?

Що в церквах Унії не знала польської мови, сказано вище. Що священники порозумівалися з народом народною мовою, на се маємо безліч свідочств. Що також проповіді голошено з давен-давна в народній мові аж до кінця Унії — і на це маємо служити доказами. Що попри тім уживано в проповіді і польської мови — цього не перечимо. Могли зайти обставини, що розум і совість сего вимагали. Бож Унія обіймала не тільки Україну, але й Білорусь і Литву і Східну Прусію, де Німці креовали були для уніятів навіть єпископство. Таж і нині укр. священники в кількох парохіях Зах. Галичини проповідують виключно по польськи, а перед війною Преосв. Митрополит видав посланіє на польській мові до сих гр. кат., які хоч вже не володіють рідною мовою, але національно є завязітіці, ніж їх родимці на чисто українській території.

Впрочім, такі стовпи православ'я як Смотрицький (ще будучи православним), Барановський і Галєтовський писали пречінь польською мовою, а мимо того їх ніхто не посудить о латинізаторські аспірації.

Наші реформатори, як мають хоч трохи „наукового сумління“, справлять свою непослідовність в порушеннях ними самими справах, коли запізнаються з соціальною працею І. Свенціцького, знатока нашої старини. В 400літній ювілей нашої книжки видав він в 1924 р. цінний твір: „Початки книгопечатання на землях України“. Не маючи під рукою оригіналу, цитуємо його гадки з Калєндара Місіонаря на 1925 р. Так там читаємо:

„Небувалу книгопечатну діяльність на землях України розвинула друкарня Чина св. Вас. В. в почайвськїм монастирі. За короткого пів року випустила вона в світ понад 100 ріжних видань! Монахи друкували всячину: Біблії, книжки в оборної східного обряду й католицької віри, церковнохоральні книги, проповіді, катехізми, співаники, місійні книжочки, господарські книги, а навіть випечатано таку модну книжку, як заховуватися в товаристві чесних людей. В книжках тих

є вже рідна, народна, українська, всім зрозуміла мова. Через се почайвські монахи, яких праця не була обчислена на розголом, були піонірами і предтечами народнього відродження на західних землях України. Западливі церчі видали навіть кілька книжок пополу — українськими і польськими черенками, щоб могли їх читати ополіячені гр. католики“.

Це вже хіба вистарчить, щоб вказати як суб'єктивне і несправедливе становище займають супроти Унії всякі самозванні реформатори. Їх авторитативні твердження позбавлені всяких наукових вальорів, бо як писала недавно „Нова Зоря“ про п. Ч., годі з ним дискутувати, бо не тільки кожде його речення але майже кожде слово фальшиве.

Справа Унії в цілім своїм буттю чиста; а її оборона не трудна. Її божеський ореол се більше засяє, як колись з рос. тайних архівів впаде сім печаток, якими онаді царський, а нині большевицький уряд запечатав документ правди.

Однак насувається питання, чому то противники нашої гр. кат. церкви і обряду доспівають дальше московську, стару пісоньку про златинічення уніятського обряду?

Одні з них люди злої волі, які умисно „наслідують історію“, а другі неспосібні викресати з себе власної думки і переймають від других готове. Навіть п. Островський стверджує се, кажучи: „Сама наша психологія під впливом чужої культури, а особливо неволі, трохи набрала невільничого характеру...“ Гратуємо авторови цієї милої самосвідомості! Так є в нас багато рабів, які після гарної ілюстрації Тургєнева в „Димі“ — схлюпоються по смітниках чужих народів, піднімають з них знешений черевик, насаджують собі його на голову і чваняться: *Ось то ми!*

ПОЛОТНА Іван Рідль
 Львів
 вул. Академічна 2.
 267 39—50 г

Десятиліття Польщі як його характеризує „Слово Польське“.

Покоління, котре увійшло в посідання великої польської держави, не посідало психології спадкоємця великої держави. Се під оглядом моральним. А під оглядом матеріальним була Польща в хвилі, коли на ново повстала, одним великим побовившем. Але не се було найгірше і навіть не закаженія суспільности трома чужими психічними культурами, тільки — спільне всім Полякам негативне відношення до держави як інституції, котра поверх 100 літ нищила польський політичний розвиток. Той негативізм в думанню й відчуванню, конечний у відношенню до ворожій держави, переніся на відношення й до власної держави: він становив г о л о в н у перешкоду при витворованню одностайної державної держави.

Дальше згадує „Слово Польське“ коротко всі позитивні висліди польської державної праці за 10 ліття і доходить до висновку, що 10 літ надто короткій час у життю держави, щоб біляне їх міг становити основу до видавання певних осудів та роблення певних внесків на будуче.

„Б люде, котрі хочуть бути незалежні, се закн визовали себе до незалежності. Такі розуміють під незалежністю апархю й увільнення від всякого наказу...“

Як характеризує десятиліття „Przegląd Wileński“.

Свого року — пише „Р. Wil.“ ч. 19. — обхадять десятиліття свого повстання держави, котрі повстали на руїнах Росії й Австрії. Одні дістали те, чого бажали, інші дістали за мало, ще інші одержали більше ніж сподівалися, але тим вони не ушастивлені, бо чують, що на тім становішчі не зможуть довго вдержатися. Мають дві дороги до вибору — йти дальше або цофатися. До тих останніх належить польський нарід... Маючи вільну руку на заході й свободу рухів на сході скоро й без великого зусилля злучила (Польща) три займанщини, а скріпівшись трохи на своїй природній території, забажала відбудови своєї давньої могутности й світлості, воскресення великодержави з часів Ягайлонів і Баторих... Алеж примушена була здержати свій разгін і вдоволитися частинними добичами. Не здобула історичних границь, але й не замкнулася в межах етнографічних. Не заспокоїла своїх великодержавних стремлінь, але й не зреклася імперіялістичних посягань... Повстала отже держава занадто ріжшошерста, щоб мати характер національної держави та з дуже нерівномірним розкладом сил у внутрі, щоб стати державою націй федералістичного типу. І в тім лежить трагізм внутрішнього положення, з котрим звязане й зовнішнє положення. — Такий стан довго тревати не може. — Розуміється, що масам, широким суспільним верствам є чужі такі побоювання й сумніви. Маса як діти: тішається тим, що є й думають про завтра. Провідні кола не виводять їх з блуду й удержують у стані блаженної невідомости. Торжєственні обходи, паради, забави мають додати блеску десятиліттю відзискання незалежности... Але чи не більшу услугу дають своєю народови ці, що накликують до застанови й тверезости, ніж ті, що беззастанно підбехтують його й упевнюють, що ніяка небезпека не грозить — питає слушно „Шпєгльонд Вілєньскі“.

Вибір з иньших голосів преси подамо в дальших числах „Н. Зорі“.

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Докінчення історії папів. Видавництво Гердлера переслало католицькій німєцькій пресі комунікат, в котрому ввєвляє, що смерть знаменитого історика Пастора не вплинула на видавання „Історії папів“. Цілість матиме 16 томів і „автор цього монументального твору — пише комунікат — мав ласку, що смерть прийшла до нього саме по укінченню цілого твору в рукописі. На протязі ц. р. бл. п. Пастор переробив рукопис останнього (16.) тому, підчас коли тепер друкується щойно 13-ий том“.

Протестантизм і американська політика. У звязку з горячкою виборів в Америці д-р Брави, один з найбільш знаних проповідників єпископальної секти, сказав: У дій виборчій боротьбі протестантизм втратив багато, бо забирає голос в політїці. Чим більше говориться на проповідницях і в церквах про політику, тим більше чесно думуючих протестантів покидаємо свою релїгію.

Відчинення Католицького Наукового Інституту в Кракові. Дня 4. ц. м. відбулося святочне відкриття і посвячення Католицького Наукового Інституту в Кракові. Інститут заложеної [заходами бл. п. п. Крушинської і графів Вадєного та А. Потоцького має за ціль усунути досьогодїшню „чємну байдужність“ відносно віри й Бога та створити сильну наукову основу католицизму в Польщі.

Повістєвий фєйдєтєн „Нєвєї Зєрї“ з днє 14. ХІ. 1928

ОСИП НАЗАРУК.

РОКСОЛЯНА

Українська історична повість з 16. століття.

— А маєш уже будівничого? — питав напів шуткуючи, бо знав, що часто любить говорити з будівничим Сіаном.

— Будівничого маю. Але ще не маю грошей, тільки думку. Тай тої я не скінчила.

— Кінчи; вона дуже цікава.

— Так буде в середині. А зверху буде ще краще, бо я з тобою хочу там лежати по смерті...

Великий султан сплунув побожно очі й поцілував подругу. А вона одушевлена мріяла-будувала:

— Вся площа під мошею буде поділена на три чотирикутники. Середній меджі д'я) в яке описала. Перед ним буде передсінок. А за ним буде огород Аллага, де людські рости-кости спочивати-муть аж до судного дня коли кожде тіло стане свіжим квітом у великім воскресєнню Божім. І там ми обоє спічємо на віки. А над цілим храмом скажу збудувати чотири мінарети вискі аж до неба. І забезпечу їх освітлення у святї ночї місяця Рамазану“).

Був гордий з такої жінки.

І так захопився її мрією, що сказав:

— На таку будову варта дати шістьсот тисяч дукатів. Тільки чи не буде за мало?

— Може й замало. Бо я думаю ще про малу мошею моего імени. Вона буде скромна і дешева, з одним мінаретом. А стане на місци, де мене купили як невольницю до твого га-

ПОЛІТИЧНІ ВІСТКИ

ЮБИЛЕЙ 10-ЛІТТЯ ПОЛЬЩІ обходили Поляки на загал з меншим запалом, ніж того можна було сподіватися. У Львові виглядало се торжество більше на офіційне свято. В соймі й сенаті представники нац. метшостей (з виїмком Жидів) заявили на письмі, що участі в тім святі не беруть. (Наші замітки з приводу 10-ліття істнування Польщі подамо в слідуючій числі. — Ред. „Н. З.“).

ОКРЕМИЙ БІЛОРУСЬКИЙ КЛЮБ утворили послы Єремич, Каруза і Степович та сенатори Рогуля й Богданович. Досі належали вони до Українсько-Білор. Сойм. Клубу. Головою клубу вибраний Єремич.

ПОЛЬСЬКО-ЛИТОВСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ в Кенігсбергу покінчилася невдачею головно через виленське питання. Полагоджено тільки деякі дрібніші справи.

ТОРЖЕСТВО УКРАЇНЦІВ В БЕРЛІНІ (ПАТ). Берлінська колонія Українців урядила торжественний обід на спомин незалежності Західної України. Проф. д-р Мірчук взивав до співпраці для приготування будучої незалежності України. Д-р Кузеля представив історію укр. самостійницького руху. Полк. Коновалець, голова Союзу укр. офіцерів в Берліні, декорував б. жовнірів і офіцерів УА. спеціальним пам'ятковим хрестом. Збори ухвалили переслати Лізі Народів протест проти насилування волі 7,000,000 Українців у Польщі.

„HAMBURGER NACHRICHTEN“ пишуть: „В українській проблемі укриті можливості, котрі можуть показатися для нас (Німців) важливішими, ніж висліди всеї нашої західної політики“.

РОМУНІЯ. Уряд Братіану подався до димісії. Утворення нового уряду т. зв. національної єдності поручила реґенційна рада ген. Титулеску. Він однак не дав своєї згоди. Тоді місію цю одержав Маню, провідник нац. селянської партії, котрий вже предложив листу кабінету з членів своєї партії. Розписані нові вибори.

ЛИШ ВАШІНГТОН НЕ ВИБИРАВ. Одиноке місто Америки, котре по закону не сміє голосувати при виборах президента, се столиця Вашингтон. В дні виборів панувала у Вашингтоні мертва тиша. Тільки перед ситоголом (ратушем) відбулися збори, котрими мешканці того міста протестували проти тої точки закону, котра забороняє їм вибирати. Потому урядили вони похід, у яким несли виборчі урни, прибрані в чорну матерію на знак жалоби.

ДОПИСИ

ЗБОРІВ. День 1. XI. — як десятиліття укр. держави, — святкував Зборів дуже урочисто. Соборну Службу Божу служив о. Кулик, парох Зборова, з п'яти сусідними отцями. Співав читальняний хор під умілою диригентурою п. Конопи. Слово виголосив о. Лошиній, парох Грабовець. Збірка на українських інвалідів дала 70 зл. 40 сот.

По Богослуженню уформувався величавий похід до могил борців. Орхестра т-ва „Сокіл“ з піснями „Со святами“ і „Ви жертвою впали“, укладу диригента п. Конопи, отвірала похід. Дальше йшов читальняний хор, соколи і сокілки в одностроях; пласт ніс 6 вінців від укр. товариств; потім брацтво церковне зі священниками; представники повітових товариств і довгий ряд — на 1 км. — народу. Начислено більше тисячки присутніх. На цвинтарі біля могили укр. Стрільців відспівано панахиду, а п. сенатор Кузьмин в короткій а повній змісту промові підніс вартість свя-

та. По піснях „Боже великий“ і „Ще не вмерла“ повернув похід під церкву. Раніший порядок свята був вичерпаний, та народ ще довго не розходився. Згадував гарне минуле...

Вечером ще раз зібрався народ біля могили поляглих борців, що була освічена смолоскипами. Орхестра грала, а хор співав пісні. О годині 6-ї живий образ і академія з виставою пласту закінчила свято.

Сконцентрована поліція сиділа в хаті гробаря, а десяток агентів подивляв взірцевий порядок і набожно-патріотичний настрій. — Це був один з найгарніших днів у Зборові. Він зєднани всі партії і навіть „незєднені“ одиниці. Особливого труду доложив „Сокіл“ зі своїми виділовими п. Ситинським і п-нею Куликовою. За те Староство покликало їх „до шєслуханя“. — Однострої орхестра за сильно подражнили декого... Присутний.

Троцький про большевизм

Сими днями появиться в німецькій перекладі найновіша книжка Троцького, одного з головних творців большевизму. Він випечатав її в російській мові потаємно в Росії, але чезвичайка вспіла захопити весь наклад, причім увязнено навіть тих, що ту книжку печатали і брошурували. З великим трудом удалося оден примірник тої книжки перевезти за границю, де її передложено й видано. В тій книжці каже Троцький, що в большевії нема ніякого „уряду робітників“, тільки є уряд партійних бюрократів, котрий густою сіткою давить усяку господарську й духову ініціативу, а фальшуванням статистики обманює публичну опінію, немовби положення було лучше, ніж є. Троцький доходить до висновку, що большевизм скоро наближається до свого кінця.

НОВИНКИ

Замах на поїзд довершено на лінії Львів-Луцьк. Опісля невідомі справці ограбили стацію Сенкевічуфку.

В Укр. Науковім Інституті в Берліні виголосив д-р М. Гнатшак відчит на тему: Степан Руданський — головний представник пізної укр. романтики.

Телефонічне połącення між Віднем і Америкою відкрито 4 ц. м. Перші розмовляли представники влади обох держав: канцлер о. Зайпель і держ. секретар Келлог. Тримінутова розмова з Відня до Америки коштує 367 шілінґів.

35 зол. Шліфоване Зеркало

60×115 мм. Лише в фабриці зеркал **М. Бик**, Львів, 358 ул. Вірменська ч. 27. Телеф. 52-57. 2-5

Справлення друк. похибки. Вистава краєвого промислу відбувається в Перемишлі, а не в Тернополі, як помилково напечатано в попереднім числі.

ОПОВІСТКИ.

ТАРАС ШЕВЧЕНКО, великий фільм в 12 частях, висвітлює кіно „Народнього Дому“ в Перемишлі від 16. ц. м. 360 б 1-1

В перше 10-ліття визвольних змагань Всенародний дар Українським Інвалідам!

Минуло! якраз десять літ, як на наших землях зайшла подія, що становить зворотну, переломову хвилю в нашій історії. Вона ще жива в пам'яті українського громадянства. Колиж ми все-таки пригадуємо її, то не тому, щоби відсвіжити знання кількох історичних дат. Наша згадка в це перше десятиліття Великого Дня криє в собі щось більше. Є в ній безмір пережитих поривів, зусилля й муки невимовної. Тисячі, сотні тисяч поміж нами почуввають, на саму згадку про це минуле щось глибоко нуртує в їх душах... Рани, що їх несуть наші борці, безчисленні могили, розкинені по всій Україні, якоюсь чарівною силою впливають на наші душі, щоби обновили нас до нового життя.

Ця обнова в великі роковини проявиться найкраще в тому, коли ми думку про єдність і високий духовий підйом збережемо не про свято тільки. Ми мусимо пам'ятати про потреби нашого будня й працювати з усею напругою для щоденних потреб нашого десятиліття. Тільки така праця дасть трівкі підвалини під будову кращого майбутнього.

До наших щоденних турбот належить і справа допомоги Інвалідам з Українського Війська.

За жертву крові, пролитої в обороні Рідної Землі, належиться Інвалідам опіка всього народу.

Десятиліття наших визвольних змагань — це найкраща нагода довести нашу вдячність борцям України, нашу любов до найбільш обездолеваних.

Український народ повинен з нагоди цього десятиліття зложити всенародний дар Українським Інвалідам.

Вони бо своє тіло, кров свого серця склали на вівтарі Батьківщини.

Вони кривавились щоби зломати вікові окови нашого духового рабства.

В кривавій луні війни несли вони в своїй душі несплямлене сяйво свободної Батьківщини.

Національний дар буде об'явом нашої пошани, першим обов'язком честі супроти Інвалідів.

Українське Товариство Допомоги Інвалідам (так змінило свою назву дотеперішнє „Українське Красне Товариство Співки над Інвалідами“) у Львові старалося, бодай у невеликих розмірах, сплачувати їм довг честі. Під теперішню пору Товариство виплачує на інвалідські ренти, допомоги, лікування, протези та інші видатки, зв'язані з організацією 12.000 зол. місячно. Потреби отже великі! А становиме наше тим прикріше, що наші фонди вичерпані. Було би в навіщій мірі соромно, коли би ми якраз у це десятиліття мусили зменшити нашу допомогу Інвалідам.

Не зменшити, а подвоїти й потроїти її треба, щоби заспокоїти найконежніші життєві потреби Інвалідів.

Кожний український громадянин повинен зложити одноразову жертву на всенародний дар для Українських Інвалідів. Кожний по своїй спроможності! Місяць листопад ц. р. призначується на складання цього дару.

Зложім його, щоби наші діти в нестертих сльозах та незгоєних ранах Інвалідів не бачили відстрашаючого прикладу невдячності народньої!

Львів, напередодні 1. листопада.
Головна Рада „Українського Товариства Допомоги Інвалідам“ у Львові, вул. Руська ч. 3. П. пов.

На пресовий фонд „Н. Зорі“ зложив Всв. о. д-р Омелян Стасюк, Березжани, 10 зол.

ОГОЛОШЕННЯ

ДЕНТИСТ ЯКІВ НАСС

Львів, вул. Сикстуська ч. 17, П. пов.

Скріплювання хитаючихся зубів, пльомбування й винищення зубів без болю. Штучні зуби в кавчуку і золоті після американської системи. Пациєнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі. П. Т. Урядовцям і студентам значна знижка. Полекші в сплату. 1-5

ПАРОХІАЛЬНІ БІБЛІОТЕКИ НА СПЛАТИ.

1-ша бібл. — 58 книжок за 60 зол. платних у 3-місяч. ратах; 2-га бібл. 110 книжок за 160 зол. пл. у 4 ратах, при чім перша рата 61 зол., прочі р. по 33 зол. Перша бібл. надається для сільських, друга для міських парох. біблїотек. Усі книжки відповідно дїбрані й певні щодо змісту. В переплеті 1. бібл. 100 зол., 2-ї бібл. 220 зол. — Замість готівки приймаємо також векслі 3-4 місячні; дочислюємо тоді ще есконт. Замовайти: „Добра Книжка“ — Львів — Lwów, skr. p. 11. 294 24-50

316 19-20

Препарат до чищення брудних стін і тапетів 1 кг. вистарчає НА 2 КІМНАТИ.

Склад тільки у **О. Т. ВІНКЛЕРА СИН**

Ринок 28 :: ЛЬВІВ :: Телефон: 19-96.

Найтриваліші **ПАНЧОХИ, СКАРПЕТКИ**
ПФАУ, Львів, РИНОК 19.

246 б найдешевше, бо вхід через сінн. 44-50